

LIETUVOS BANKO FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS

Sutelktinio finansavimo platformos
operatorių ir tarpusavio skolinimo
platformos operatorių vadovams 2021-12-08

Pagal adresatų sąrašą

DĖL PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO RIZIKOS

Lietuvos bankas, siekdamas nustatyti ir įvertinti sutelktinio finansavimo platformos operatorių (SFPO) ir tarpusavio skolinimo platformos operatorių (TSPO) sektoriaus pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (PPTF) riziką, atliko SFPO ir TSPO Lietuvos bankui pateiktų duomenų analizę (duomenų ataskaitinis laikotarpis – nuo 2020 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.). Analizės rezultatai 2021 m. III ketv. buvo pristatyti SFPO ir TSPO atstovams vykusiame atitikties susitikime.

Remdamasis Lietuvos Respublikos nacionalinio pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimo ataskaita (NRV), PPTF rizikos SFPO ir TSPO sektoriuose įvertintos kaip vidutinės (rizikos lygis, grėsmė ir pažeidžiamumas įvertinti 2 balais), tačiau atsižvelgdamas į besikeičiančius PPTF rizikos veiksnius, augantį alternatyvių finansinių priemonių poreikį (2020 m. finansuota sandorių suma padidėjo 2 kartus¹, palyginti su 2019 m.), Lietuvos bankas rekomenduoja reguliariai vertinti sektoriaus turimas PPTF rizikos kontrolės priemones ir jų efektyvumą.

Vidaus kontrolė. Lietuvos bankas atkreipia TSPO ir SFPO vadovų dėmesį į tai, kad vykdant PPTF prevencijos reikalavimus, itin svarbus reguliarius nustatytų vidaus kontrolės procedūrų ir priemonių PPTF prevencijos srityje efektyvumo vertinimas bei užtikrinimas, kad PPTF prevencijos reikalavimai yra tinkamai vykdomi. TSPO ir SFPO ypač turėtų atkreipti dėmesį į šiuos PPTF prevencijos reikalavimus:

- visos veiklos PPTF rizikos vertinimas ([Lietuvos banko PPTF rizikos vertinimo apžvalga](#));
- klientų PPTF rizikos nustatymas ir vertinimas;
- kliento ir kliento naudos gavėjo tapatybės nustatymas ir informacijos atnaujinimas;
- kliento dalykinių santykių ir operacijų stebėsenos (tiek momentinės, tiek retrospektyvios) vykdymas, vidinių tyrimų atlikimas ir tinkamas dokumentavimas;
- pakankamų resursų PPTF prevencijos funkcijoms vykdyti užtikrinimas;
- mokymų darbuotojams organizavimas, siekiant juos tinkamai supažindinti su PPTF prevencijos reikalavimais.

Nuotolinis kliento tapatybės nustatymas. TSPO ir SFPO užmegzdami dalykinius santykius su klientais, daugiausiai naudojami trečiųjų šalių teikiamomis nuotolinio kliento tapatybės nustatymo paslaugomis. Remiantis Europos bankininkystės institucijos (angl. *European Banking Authority*, toliau – EBA) gairių pagal Direktyvos (ES) 2015/849² 17 straipsnio 7 dalį dėl SFPO sektoriaus rizikos veiksnių susijusių su paslaugų kanalų rizikos vertinimu nuostatomis, nuotolinis kliento tapatybės nustatymas dėl taikomų netinkamų apsaugos

¹ Lietuvos banko duomenimis, <https://www.lb.lt/sfpo-veiklos-rodikliai>

² 2021 m. kovo 1 d. gairės pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksnių, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais sandoriais ir (ar) operacijomis susijusią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, kuriomis panaikinamos ir pakeičiamos Gairės JC/2017/37 rizikos veiksnių gairėmis [Guidelines ML TF Risk Factors LT.pdf \(europa.eu\)](#)

priemonių (pvz. nenaudojant asmens elektroninės atpažinties priemonių), gali būti siejamas su didesne PPTF rizika dėl anonimiškumo ir padidėjusios sukčiavimo rizikos. Dėl šios priežasties TSPO ir SFPO turėtų imtis priemonių, siekdamas valdyti riziką, susijusią su kliento tapatybės nustatymo jam fiziškai nedalyvaujant procesu, ir užtikrinti, kad toks kliento tapatybės nustatymas atitinka teisės aktų reikalavimus.

Tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimas. Lietuvos bankas pažymi, jog siekiant tinkamai įgyvendinti tarptautines finansines sankcijas, ribojamąsias priemones, TSPO ir SFPO turėtų atkreipti dėmesį į:

- tinkamos vidaus politikos ir vidaus kontrolės procedūrų, susijusių su tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimu, nustatymą;
- sistemų, naudojamų įgyvendinant tarptautines finansines sankcijas, ribojamąsias priemones, efektyvumo vertinimą;
- kontrolės procesus, padedančius užtikrinti, kad yra vadovaujama naujausia ir aktualiausia informacija apie taikomas tarptautines finansines sankcijas, ribojamąsias priemones.

Atsižvelgiant į nustatytą tarptautinių sankcijų kompleksumą, TSPO ir SFPO turėtų reguliariai vertinti savo klientų bazę, finansavimo projektus ir apsispęsti dėl taikytinų papildomų priemonių, skirtų sandorių stebėsenai realiuoju laiku, siekiant tinkamai vykdyti sankcijas ir ribojamąsias priemones.

Šiuo raštu Lietuvos bankas atkreipia dėmesį į tai, kad SFPO ir TSPO, įgyvendindami Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo reikalavimus ir siekdami tinkamai valdyti PPTF riziką ir užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, turėtų **stiprinti vidaus kontrolės procedūras ir priemones, susijusias su kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymu ir informacijos atnaujinimu, nuolatine kliento dalykinių santykių ir operacijų stebėseną, visos veiklos ir kliento PPTF rizikos nustatymu ir vertinimu, tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimu bei darbuotojų kompetencijos kėlimu.**